

РИЗИКИ ІНВЕСТИВАННЯ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ МАШИНОБУДУВАННЯ

¹Національний університет «Чернігівська політехніка»

Анотація. У статті досліджуються ризики, пов'язані з інвестуванням у сільськогосподарське машинобудування. Увага приділена характеристиці таких ризиків як економічні, ринкові, технологічні, регуляторні, кліматичні, інвестиційні, соціально-політичні. Запропоновані підходи до управління ризиками, що спрямовані на мінімізацію втрат і забезпечення стабільного розвитку підприємств.

Ключові слова: ризик; інвестування; управління ризиками; сільськогосподарське машинобудування.

RISKS OF INVESTMENT IN AGRICULTURAL ENGINEERING

Abstract. The article explores the risks associated with investing in agricultural machinery. Attention is paid to the characteristics of such risks as economic, market, technological, regulatory, climatic, investment, socio-political. Approaches to risk management aimed at minimizing losses and ensuring stable development of enterprises are proposed.

Keywords: risk; investment; risk management; agricultural engineering.

Сільськогосподарське машинобудування відіграє ключову роль у підвищенні ефективності виробництва аграрного сектору, забезпечуючи його сучасною технікою та обладнанням. Розвиток галузі знаходиться під постійним впливом технологічних інновацій та змін у потребах ринку. Сьогодні акцент зміщується на автоматизацію та цифровізацію виробничих процесів. GPS-навігація, дрони для моніторингу полів, автономні трактори – стали невід'ємною частиною сучасного фермерського господарства. Ці інновації дозволяють оптимізувати використання ресурсів, підвищити врожайність та знизити витрати, що робить їх надзвичайно привабливими для аграрного бізнесу. Проте зростаючі потреби у високотехнологічному обладнанні змушують підприємства сільськогосподарського машинобудування постійно оновлювати свою продукцію та модернізувати обладнання, щоб залишатися конкурентоспроможними на глобальному ринку. Це вимагає значних капіталовкладень. При цьому, інвестування у сільськогосподарське машинобудування з одного боку супроводжується значними потенційними вигодами, а з іншого – пов'язане з ризиками, які можуть впливати на рентабельність проєктів. Коливання цін на сировину, конкуренція, вплив кліматичних змін і регуляторних обмежень – можуть стати на заваді досягненню бажаних результатів. Тому, розгляд ризиків інвестування дозволяє заздалегідь оцінити можливі виклики, розробити стратегії їхнього уникнення та забезпечити стабільність інвестиційного процесу. Усвідомлення цих аспектів є ключовим для ухвалення виважених рішень і успішної реалізації інвестиційних проєктів у цьому секторі.

Вітчизняне сільськогосподарське машинобудування представлено переважно підприємствами старого типу, які зберігають повний спектр основних, допоміжних і обслуговуючих підрозділів або працюють із постійними постачальниками. Ця архаїчна структура, яка сформувалася ще на початку ХХ століття, не сприяє гнучкій спеціалізації, міжрегіональній та міжнародній кооперації, диверсифікації та інноваційному розвитку [1].

Характерною рисою галузі є висока собівартість продукції, яка становить близько 80%, а також низькі обсяги виробництва та повільні темпи реалізації. Усе це робить підприємства сільськогосподарського машинобудування малопривабливими для інвесторів, тоді як інвестиції є важливими для впровадження інновацій і забезпечення сталого розвитку. Однією з ключових проблем галузі залишається низький рівень модернізації обладнання та структури виробництва. Для оновлення виробничих потужностей потрібні значні капіталовкладення, які важко забезпечити за рахунок приватних інвестицій. До того ж, прибуток від виробництва сільськогосподарської техніки є недостатнім для залучення того обсягу інвестицій, який би міг забезпечити сталий розвиток галузі [1]. Тобто, основними факторами, що стримують інвестиції в розвиток підприємств галузі є значні загальні витрати, висока собівартість виробництва та низький рівень маржинального прибутку.

Однак, сільськогосподарське машинобудування охоплює широкий спектр виробництва, що надає інвесторам можливість обирати об'єкти з різними рівнями ризику та прибутковості. Незалежно від виду виробництва, суть інвестування полягає в капіталовкладенні в конкретне підприємство. Продукція, яка виготовляється, повинна швидко реалізовуватися для конвертації в фінансові ресурси, що забезпечує прибуток як для підприємства, так і для інвестора. Розмір прибутку та швидкість обороту коштів залежать від попиту на продукцію та платоспроможності споживачів [2]. Тому важливо враховувати ризики, пов'язані з ринковими коливаннями, технологічними змінами та економічною нестабільністю.

Ризики інвестування у сільськогосподарське машинобудування – це потенційні несприятливі події або обставини, які можуть негативно вплинути на вартість, прибутковість або успішність інвестицій у галузі виробництва сільськогосподарської техніки. Основними серед них є:

- економічні ризики – пов'язані з коливанням вартості сировини, енергоресурсів та інших виробничих матеріалів, а також із загальною економічною нестабільністю, яка впливає на фінансові можливості виробників і споживачів;

- ринкові ризики – виникають через коливання попиту на сільськогосподарську техніку, залежність від державної підтримки аграрного сектора або високу конкуренцію серед виробників на внутрішньому та зовнішньому ринках;

- технологічні ризики – спричинені швидким старінням технологій, необхідністю постійного оновлення виробничого обладнання та ризиком відставання від конкурентів у впровадженні інноваційних розробок;

- регуляторні ризики – пов'язані зі зміною законодавства, новими екологічними стандартами або скороченням державної підтримки, що впливає на собівартість і конкурентоспроможність продукції;

- кліматичні ризики – обумовлені впливом несприятливих погодних умов, неврожайних років або необхідністю адаптації продукції до специфічних кліматичних умов у різних регіонах;

- інвестиційні ризики – виникають через довготривалий період окупності вкладень, значні стартові витрати на модернізацію виробництва, а також перебої у постачанні сировини та комплектуючих;

- соціально-політичні ризики – пов'язані з політичною нестабільністю, зміною податкової політики, торговельних умов або браком кваліфікованих кадрів для роботи з сучасними технологіями.

Ключовим інструментом для мінімізації втрат і забезпечення стабільного розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування стає ефективне управління ризиками, яке дозволяє ідентифікувати потенційні загрози, оцінити їхній вплив на інвестиції, розробити стратегії для реагування та впроваджувати заходи контролю й моніторингу.

Інвестування у сільськогосподарське машинобудування є складним, але перспективним напрямком, що вимагає ретельного аналізу та управління ризиками. Інвесторам слід враховувати як економічну складову, так і соціальну корисність вкладень, оскільки виробництво сільськогосподарської техніки відіграє ключову роль у підтримці аграрного сектора. Розробка та впровадження ефективних систем управління ризиками сприяє підвищенню стійкості підприємств та забезпеченню стабільного доходу від інвестицій у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Рудь А. В. Перспективи розвитку сільськогосподарського машинобудування. *Наукові нотатки*. 2023. Вип. 76. С. 124-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nn_2023_76_19.

2. Інвестиції у виробництво. URL: <http://surl.li/chvdip> (дата звернення 17.01.2025)

Реус Роман Володимирович, аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, e-mail: romareus83@gmail.com

Reus Roman V. – PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, e-mail: romareus83@gmail.com

Волошин Сергій Петрович, аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, e-mail: voloshyn.sp@gmail.com

Voloshyn Serhij P. – PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, e-mail: voloshyn.sp@gmail.com